

BIULETYN

EUROPEJSKIEGO ROKU UMIEJĘTNOŚCI

[Europejski Rok Umiejętności](#)

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

TEMATY NUMERU:

- ◆ VIII Forum Edukacji Dorosłych
- ◆ **Wykształcenie wyższe i wysokie kwalifikacje w Unii Europejskiej i w Polsce**
- ◆ **W których regionach jest najwięcej wysoko wykwalifikowanych pracowników?**

➤ 14-15 listopada 2023 r. odbyła się VIII edycja największej w Polsce konferencji poświęconej edukacji dorosłych

Forum ma na celu analizę najlepszych praktyk oraz wspólną refleksję nad tym, jak edukacja dorosłych może być bardziej dostępna i efektywna, niezależnie od wieku, umiejętności oraz indywidualnych predyspozycji, możliwości czy potrzeb odbiorców.

Forum odbywało się w formie hybrydowej. Część uczestników brała udział w spotkaniu w Warszawie, pozostali mieli możliwość włączenia się online. Osoby uczestniczące w spotkaniu zdalnie mogły wypowiadać się na czacie, brać udział w konkursach i zapoznać się z informacjami o ofercie EPALE – czyli *European Platform for Adult Learning in Europe*. Obecni w Warszawie mieli także okazję uczestniczyć w warsztatach.

Wszystkie wydarzenia były tłumaczone na Polski Język Migowy i podsumowywane za pomocą notatek wizualnych.

Tematy dotyczyły różnych obszarów edukacji dorosłych. Część z nich odnosiła się do wyzwań metodycznych w pracy z osobami dorosłymi. Inna grupa tematyczna obejmowała wyzwania dotyczące wybranych grup dorosłych, z którymi i na rzecz których pracują edukatorzy. Trzecia grupa tematów dotyczyła instytucji, w których proponowane są oferty dla osób dorosłych.

Poza różnorodnością formatów i tematów warto jeszcze odnotować liczny i zróżnicowany kompetencyjnie zespół prelegentów. Podczas Forum prezentowali się zarówno teoretycy edukacji dorosłych, jak i praktycy, organizatorzy ofert, jak i ich odbiorcy.

[VIII Forum Edukacji Dorosłych - NAGRANIA](#)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie EPALE, VIII Forum Edukacji Dorosłych – podsumowanie, Małgorzata Rosalska

NADCHODZĄCE WYDARZENIA

1 grudnia 2023
Green and Digital Skills:
Opportunities and Challenges
for the Future
[EYS Austria](#)

4 grudnia 2023
Przyszłość rynku pracy –
17 odston branżowych
[PARP](#)

5 grudnia 2023
Zdalna rozmowa
kwalifikacyjna
[WUP Lublin](#)

6 grudnia 2023
IX Konferencja prezentująca
wyniki Bilansu Kapitału
Ludzkiego dotyczącego rynku
pracy
[PARP](#)

11 grudnia 2023
European Year of Skills
in France
[The future of work and the
European sovereignty of skills](#)

12 grudnia 2023
W stronę rynku pracy
[WUP Lublin](#)

13-15 grudnia 2023
Festival of Skills, Career
& Jobs 2023
[Expocity Albania, Albanian
Skills](#)

15-17 grudnia 2023
7th World Conference
on Future of Education
[wcfeducation](#)

ARTYKUŁ: Wykształcenie wyższe i wysokie kwalifikacje w Unii Europejskiej i w Polsce

Najnowsze dane Eurostatu pokazują, że w roku 2022 w krajach Unii Europejskiej (UE) 42 % osób w przedziale wiekowym 25 - 34 lata miało wykształcenie wyższe (na poziomie co najmniej licencjata lub inżyniera). Jest to niewiele mniej od celu, jaki państwa członkowskie wyznaczyły sobie na 2030 rok - by 45 % populacji miało wykształcenie wyższe ([The European Education Area](#)). Blisko połowa krajów UE osiągnęła już ten cel, m.in. Irlandia, Szwecja i Francja. Polska obecnie znajduje się na 19 miejscu w tym zestawieniu z wynikiem 40,5 %.

Po istotnym wzroście od lat 90-tych, w ostatnich latach liczba osób z wyższym wykształceniem w Polsce nieznacznie spada. W 2010 r., w grupie wiekowej 25-34 lata, procent osób z wyższym wykształceniem wynosił 37,1 %. Odsetek ten wrósł do roku 2017 do poziomu 43,6 %, by w roku 2022 spaść do 40,5 %. Także liczba studentów na polskich uczelniach na przestrzeni ostatnich lat spada, co związane jest z mniejszą liczbą osób w wieku 19-24 lata (relacja liczby studentów do liczby ludności w wieku 19-24 lata ma charakter rosnący, w 2018 r. wynosiła 49,3 %, a w 2021 r. 54,5 % - przy czym dane te dotyczą studentów z roku akademickiego studiów magisterskich jednolitych, zawodowych (pierwszego stopnia), magisterskich uzupełniających (drugiego stopnia); łącznie z filiami i cudzoziemcami).

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego (*Ludność na rynku pracy w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021*, Warszawa 2023) wynika, że poziom wykształcenia odgrywa kluczową rolę w poszukiwaniu zatrudnienia. Osoby z wykształceniem wyższym odnoszą na ogół największe sukcesy w poszukiwaniu pracy, a ponadto są lepiej chronione przed ryzykiem bezrobocia niż ich rówieśnicy o niższym poziomie wykształcenia. Dane spisowe z 2021 r. pokazały, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, wyższy był poziom aktywności zawodowej mieszkańców miast i wsi. Dla osób z wyższym wykształceniem w miastach wynosił 81,3 % a na wsi 85,6 %. W przypadku osób z wykształceniem średnim lub policealnym w miastach współczynnik aktywności zawodowej był niższy o 24,4 pkt proc. a na wsi o 17,8 pkt proc.

Wyniki badań prezentowanych przez GUS (*Kapitał ludzki w Polsce w latach 2016-2020*, Gdańsk 2021) potwierdzają natomiast, że wysokość wynagrodzenia wzrasta wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym z tytułem lub stopniem naukowym mogły liczyć na wynagrodzenie prawie dwukrotnie wyższe niż osoby z wykształceniem średnim.

Istnieje wiele profesji, których wykonywanie warunkowane jest odpowiednim dyplomem i dlatego jedną z ważniejszych przyczyn podejmowania studiów jest uzyskanie kwalifikacji potrzebnych do wykonywania pracy w wymarzonej zawodzie. Jednocześnie wiele osób nadal dostrzega w studiach wartość dalece wykraczającą ponad utylitarne, mierzalne efekty w postaci określonego przyrostu wiedzy i umiejętności.

Pomimo że wykształcenie wyższe jest nadal bardzo ważne i znacznie zwiększa możliwości na rynku pracy, to w ostatnich latach zdecydowanie wzrasta znaczenie rzemiosła i innych zawodów, które bardzo często nie wymagają posiadania dyplomu wyższej uczelni (np. w sektorze usług opiekuńczych). Gdy przyjrzymy się raportowi [Barometr zawodów 2024](#), to zobaczymy, że większość zawodów deficytowych nie wymaga studiów (np. cieśle, blacharze, elektrycy, kierowcy, osoby zatrudnione w opiece).

Wykształcenie wyższe a zatrudnienie

W 2022 r. unijny wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 25–64 lat z wykształceniem wyższym wynosił 87,4%. Rozkład regionalny był nieco zniekształcony: spośród 241 regionów, dla których dostępne są dane, w 146 – czyli ok. 60% wszystkich regionów – wskaźnik zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym był równy średniej UE lub wyższy.

Na górnym końcu rozkładu znalazły się 23 regiony w UE, w których wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 25–64 lat z wykształceniem wyższym wyniósł w 2022 r. co najmniej 91,5%. Grupa ta była w dużej mierze skoncentrowana we wschodnich państwach członkowskich UE, przy czym sześć regionów znajdowało się w Polsce, pięć na Węgrzech, trzy w Rumunii, a po jednym w Bułgarii i na Słowacji. Znalazły się w niej również trzy regiony z Portugalii, a także prowincja Oost-Vlaanderen w Belgii, regiony Sostinès (region stołeczny Litwy), Niederbayern w Niemczech i Malta. Najwyższy wskaźnik odnotowano w portugalskim Região Autónoma dos Açores – 94,7 procent.

WIĘCEJ KOBIET NIŻ MĘŻCZYŹN POSIADA WYŻSZE WYKSZTAŁCENIE

Dane statystyczne wskazują na duże zróżnicowanie w wykształceniu wyższym pomiędzy płciami. Średnio w Unii Europejskiej skończone studia wyższe ma **47,6 %** oraz **36,5 % mężczyzn**. Luka utrzymuje się cały czas na podobnym poziomie. W 2010 r. było to 9,1 pkt proc., natomiast w roku 2022 - 11,10 pkt proc. **W Polsce** ta różnica jest bardzo widoczna. W 2022 r. wykształcenie wyższe miało **50,1 % kobiet** i **31,2 % mężczyzn**. Z analizy danych wynika, że tempo wzrostu odsetka mężczyzn z wyższym wykształceniem było znacznie wolniejsze niż w przypadku kobiet, przez co luka bardzo się pogłębiła, z poziomu 14,8 pkt proc. w 2010 r. do 20 pkt proc. w 2017 r. Od tego momentu wykazuje delikatną tendencję spadkową, w 2022 r. luka była na poziomie 18,9 pkt proc.

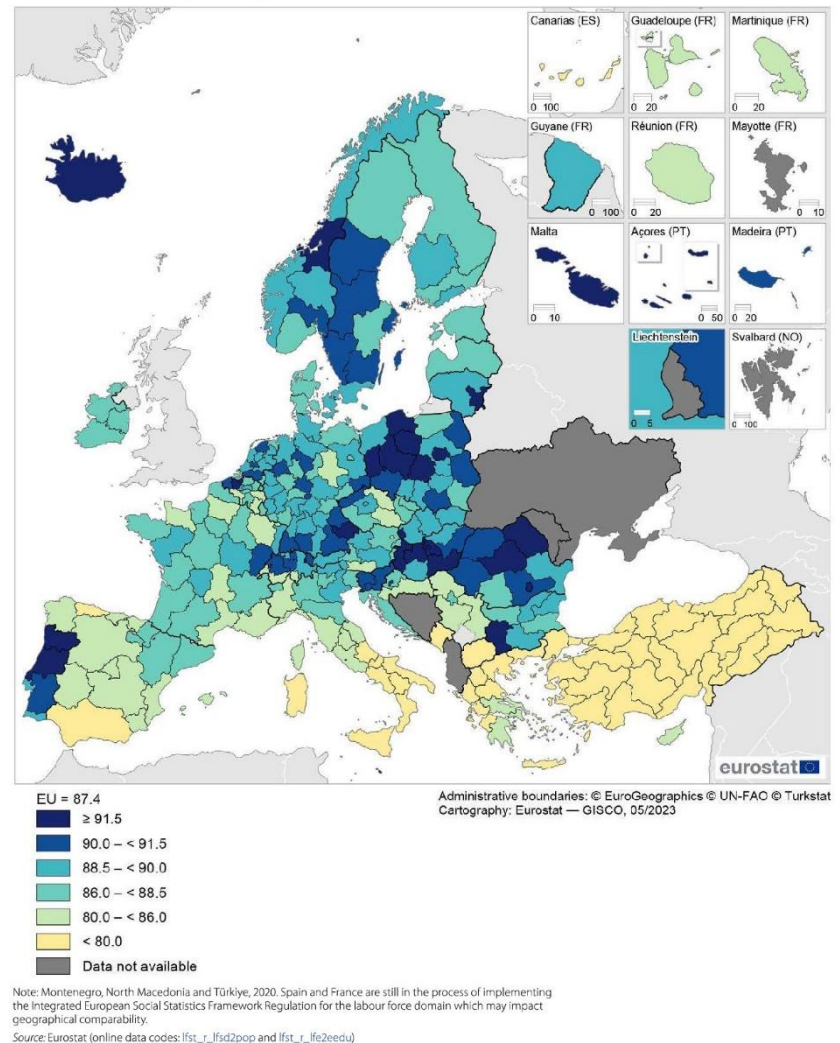

We wszystkich państwach członkowskich UE wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 25–64 lat z wykształceniem wyższym był w regionach stołecznych na ogół wyższy niż średnia krajowa. Regiony te często działają jak magnes przyciągający wysoko wykwalifikowanych ludzi, dzięki różnorodnym możliwościom edukacyjnym, zawodowym i społecznym/stylu życia.

Dotyczyło to w szczególności Chorwacji i Grecji, ponieważ wskaźniki zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym były w regionach stołecznych o co najmniej 3,0 pkt proc. wyższe niż średnia krajowa. Stosunkowo duże luki zaobserwowano również w Polsce, Bułgarii, na Litwie i Słowacji. Odwrotną tendencję zaobserwowano natomiast w kilku zachodnich państwach członkowskich UE – Belgii, Austrii, Niemczech i Niderlandach – ponieważ ich regiony stołeczne odnotowały stosunkowo niskie wskaźniki zatrudnienia osób z wykształceniem wyższym.

Prawie wszystkie z 22 regionów, w których zatrudnionych było mniej niż 80% osób w wieku 25–64 lat z wykształceniem wyższym, zostały scharakteryzowane jako regiony wiejskie o stosunkowo dużym sektorze rolnym i niewielkich możliwościach zatrudnienia dla osób wysoko wykwalifikowanych.

Map 4.4: Employment rate of people with a tertiary level of educational attainment, 2022 (% of people aged 25–64, by NUTS 2 regions)

W których regionach jest najwięcej wysoko wykwalifikowanych pracowników?

Wysoko wykwalifikowani pracownicy mają zasadnicze znaczenie dla nowoczesnych gospodarek, napędzając innowacje, produktywność i wzrost. Osoby zatrudnione o wysokich kwalifikacjach definiuje się jako osoby w wieku 25–64 lata, które są zatrudnione w zawodach: kierownicy, specjaliści, technicy i średni specjaliści.

W 2022 r. w całej UE zatrudnionych było około 30 milionów wysoko wykwalifikowanych osób, co stanowiło 14,2% całkowitej liczby osób zatrudnionych w wieku 25–64 lata.

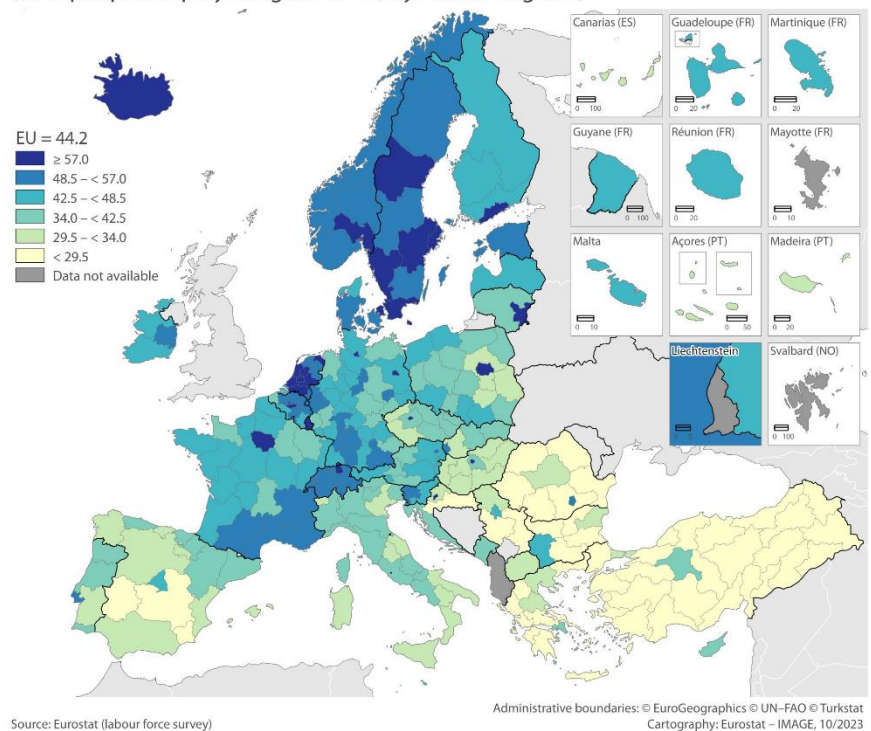
106 z 241 regionów, dla których dostępne są dane, zgłosiło udział zatrudnionych wysoko wykwalifikowanych pracowników, który był równy lub wyższy od średniej UE. W całej UE istniały 53 regiony, w których co najmniej połowa wszystkich zatrudnionych osób w wieku 25–64 lata została uznana za wysoko wykwalifikowanych. Najwyższe udziały wysoko wykwalifikowanych zatrudnionych osób znajdowały się w regionach stołecznych i regionach miejskich: regiony te mają tendencję do „przyciągania” wysoko wykwalifikowanych osób poprzez szeroki wachlarz perspektyw zatrudnienia w dynamicznych sektorach gospodarki, a także mogą oferować różnorodne możliwości kulturowe i społeczne.

12 z 14 regionów w całej UE o najwyższym udziale wysoko wykwalifikowanych pracowników to regiony stołeczne: dwa wyjątki to belgijska Brabancja Walońska (55,8%) i holenderski region Utrecht (68,9%). Wszystkie regiony stołeczne Belgii, Francji, Litwy, Węgier, Finlandii, Niemiec, Polski, Holandii, Danii i Czech zgłosiły udziały w stosunkowo wąskim przedziale od 62,6-65,6%. Nieco wyższy odsetek wysoko wykwalifikowanych pracowników zatrudnionych odnotowano w Luksemburgu (67,4%), podczas gdy najwyższy poziom 73,6% zaobserwowano w szwedzkim regionie stołecznym Sztokholm.

Na drugim końcu przedziału najniższy odsetek wysoko wykwalifikowanych pracowników wśród regionów stołecznych odnotowano w greckim regionie stołecznym Attiki (41,8%) i włoskim regionie stołecznym Lacjum (40,5%); Cypr miał mniejszy udział (39,8%).

Wiele regionów UE doświadczających skutków malejącej populacji w wieku produkcyjnym i mających problemy z zatrzymaniem i przyciągnięciem wysoko wykwalifikowanych osób to regiony wiejskie. Dotyczy to również najbardziej oddalonych i peryferyjnych regionów, a także dawnych obszarów przemysłowych zmagających się z przejściem na nową strukturę gospodarki. Ta szeroka gama zróżnicowanych regionów może być zbiorczo określana jako „regiony, które zostały pozostawione w tyle”. W 2022 r. w UE istniały 24 regiony, w których wysoko wykwalifikowani pracownicy stanowili mniej niż 29,5% całkowitego zatrudnienia wśród osób w wieku 25-64 lat. Grupa ta skupiała się głównie w południowo-wschodnim zakątku Europy, z czego 10 regionów jest w Grecji, sześć w Rumunii i cztery w Bułgarii, obejmowały one również trzy słabo zaludnione regiony w południowej połowie Hiszpanii i Panonska Hrvatska w Chorwacji. Centralny grecki region Sterea Ellada miał najniższy regionalny udział wysoko wykwalifikowanych pracowników (21,8%), tuż za nim uplasował się inny region grecki – Ionia Nisia (22,3%) – oraz południowo-rumuński region Sud-Muntenia (22,8%). Najniższy udział wysoko wykwalifikowanych pracowników wśród zachodnich państw członkowskich UE odnotowano we wschodnim francuskim regionie Lotaryngii (37,0%), natomiast najniższy udział wśród północnych państw członkowskich UE odnotowano w litewskim regionie Vidurio ir vakary Lietuvos regionas (40,0%).

Highly-skilled employed people, 2022 (% of people employed aged 25–64, by NUTS 2 regions)

eurostat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Eurostat i GUS.